

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno CCCXIV. ad annum CCCXLVI.

Parisiis, 1644

Contradictio philosophi pro Ario. Capvt XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15072

*Concors responsio sanctorum
patrum.*

Lumen inaccessibile est, & natura incomprehensibilis est sancte trinitatis essentia. hic est sensus verbi, Faciamus.

*Contradictio philosophi pro
Ario.*

Απόκρισις σύμφωνος τῆς ἀγίας
πατρῶν.

Φαῖς ἀπερίσπτον καὶ ἀσεκτόν ἐστι φύσις, ἡ τῆς ἀγίας τετραδὸς οὐσία. αὐτὴ ἔστιν ἡ διάνοια τῆς ποιήσωμεν.

Ἀντήρησις τῆς Φιλοσόφου ὑπὲρ
Ἀρείου.

CAPVT XVI.

ΚΕΦΑΛ. 15.

INTERVM dicam Deum simplicem esse, sine figura & compositione. Quomodo igitur intelligendum est illud: *Ad imaginem & similitudinem nostram?* & quo pacto qui dixit: *Faciamus hominem*, & quæ sequuntur; non subsistat ante illum cui dicebat? Enuntiate nobis perspicuam de his demonstrationem, si potestis.

Sancti episcopi per Osium episcopum civitatis Cordubæ, interpretante illum altero, dixerunt.

Si, vt tu dicis, Pater ante Filium extitit, & posterior Filius post aliqua tempora creatus est a Deo, & postea Filius ab eodem Patre declaratus, vt impie blasphemantes asseritis, prius eum ab ipso fuisse creatum ad creatione naturarum quæ factæ sunt: dixisset utique iuxta impietatem vestram, increatus Deus ad creatum, secundum vos, Filium: Facias mihi hominem ad imaginem & similitudinē meam. Sed siquidem Pater semper est Deus, vt prius ostendimus, Filius etiam cum Patre semper existit, non temporibus posterior, non potestate minor, nō loco circumscriptus, sed semper itidem perpe-

ΠΑΛΙΝ ἔρω τὸ ἄδιδόν ἀπλοῦν
ἔστι, καὶ ἀζημιάνσον, καὶ ἀσωθέντων.
πῶς οὐκ ἄρα νοτιέον τὸ κατ' εἰκόνα
ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν, ἔτ' ἢ μὴ
περὶ τῆς εἰπόντα τῆς πατρὸς ὄν
ἔλεγε, ποιήσωμεν αὐθέντων καὶ τὰ
ἔξῃς; Φατέ ἡμῖν σαφῆ τιμὴν περὶ τού-
των διπλόδιξι, εἰ δύνασθε.

Οἱ ἀγιοὶ ἐπίσκοποι διὰ Οσίου ἐπισκόπου
πόλεως Κερδούβης, ἐρμηνεύοντες αὐτὸν ἑτέρου,
εἶπον.

Εἰ περὶ τῆς ἀφῆκεν, ὡς σὺ φῆς, τὴν υἱὸν
ὁ πατήρ, καὶ μεταγενέστερον ὁ υἱὸς
μὲν χρόνοις πρὸς κτισθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ,
καὶ εἰς υἱὸν αὐτῆς μὲν ταῦτα ὑπὸ αὐτῆς
τῆς πατρὸς ἀναγορεύσας, κατὰ φασὶ
ἀσεβῶς βλασφημιώσας, εἰς ποιήσων
τῆς κτιστῶν φύσεων περὶ κεκλήσασιν αὐ-
τὸν ὑπὸ αὐτῆς. εἶπεν αὐτῶν, καὶ τίμῃ ἡμετέ-
ραν ἀσεβείαν, ὁ ἀκτιστὸς θεὸς πατρὸς τὸν
κτιστὸν υἱὸν κατ' ἡμᾶς. ποιήσων μοι αὐ-
θέντων κατ' εἰκόνα ἐμὴν ἔτ' ἢ ὁμοίωσιν.
ἀλλ' ἐπεὶ περὶ αἰεὶ πατήρ ὁ θεός, ὡς
περὶ ἀπεδείξαμεν, καὶ αἰεὶ σὺ ὑπαρ-
χῶ τῷ πατρὶ ὁ υἱός, οὐ μεταγενέστε-
ρον χρόνοις, ἐκ ἐλάστων δυνάμεων,
οὐ περιγραπτός τῶν, ἀλλ' αἰεὶ καὶ
ὡσαύτως αἰδίως σὺ ὑπαρχῶν τῷ

ANNO CHRISTI 325

πατερι, γενηνημένος ὁ αὐτὸς ἀπε- νοήτως κὶ ἀνεκφραστως, καθὰ προφ- ρηκαμην, θεὸς ἀληθινὸς ὢν αἰεὶ, ἐκ τῆς αἰεὶ ὄντος ἀληθινοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, σὺν δὲ ἀρχῆς τῷ πατρὶ, σὺν αἰδίῳ τῷ πατρὶ, συμβασιλεύων αἰεὶ τῷ πατρὶ, ὁμοούσιος τῷ πατρὶ, ἰσοδύναμος τῷ πατρὶ, σὺνδημιουργὸς τῷ πατρὶ. εἰ γὰρ διὰ τῆς ὑποστάσεως λέγεται ἡ θεία ἢ διαθελίῳν φωνή, ἢ ὅτι χωρὶς αὐτοῦ γέγονεν οὐδὲ ἐν ὃ γέγονεν, ἀλλ' ὅμως οὐ δίχα τῆς πατρὸς ἐδημιούργησεν. ἀλλ' ἐπέτι μίᾳ θεότητι, ἢ βουλή μίᾳ τῆς πατρὸς, ἢ τῆς ὑποστάσεως, ἢ τῆς ἀγίου πνεύματος, ἀχωρίτως αἰεὶ ὄντος ἢ πατρὸς πατρὸς ὡς ἡ ὑπόστασις τῆς πατρὸς νο- τέον οὐκ ὡς φιλόσοφοι, ὅτι ἐν κτ' πλὴν τῆς θεότητος οὐσίᾳ ὁ πατὴρ καὶ ὁ υἱός, καθὰ καὶ ἐν διαθελίῳ οὐκ ὡς υἱὸς βοᾷ· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἑσμεν· πατρὸς ὃν ἐλεγε ποιήσωμεν αὐθροπον καὶ εἰ- κὼνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν.

Ἀντίρρησις τῆς φιλοσοφίας.

Καὶ ἡδη ἐν ταῖς προτέραις ἐπερω- τίσειν ἐφαιδρῶ, μὴ εἶναι τὸ θεὸν ἀν- θρωπόμορφον. πᾶσα οὐκ ἔχει πλὴν ση- μασίαν ἢ ῥῆσις αὐτῆ, τὸ κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν; φησὶ ἡμῖν οὐ γὰρ μικρὸν ἡμῖν ἡ λέξις παρ' ἐ- χθ' ἀγῶνα. πῶς τὸ το λεκτέον.

Ἀποκρίσις τῆς ἀγίας συνόδου διὰ τῆς αὐτῆς ἐπισκόπου Οσίου πό- λεως Κουρδούβης.

Τὸ κατ' εἰκόνα, ὡς φιλόσοφοι, νοη- τέον οὐκ ἔστι τῶν σωμάτων σῶζεσθαι, ἀλλὰ καὶ νοερὸν ἐντετυπωθεὶς ὁ τῆς ἀληθείας ἀφ' ἧς λέγεται. ἀκούει πᾶν ὡς ἡμεῖς. ἀγαθὸς ὢν ὁ θεὸς τῆ φύσεως, ἐπέπιξε τῆ

tuo cum Patre subsistens, ex ipso iuxta prædicta incomprehensibiliter & ineffabiliter genitus, verus Deus semper existens, ex vero Deo & Patre semper existente, dominans cum Patre, co-æternus Patri, regnans semper cum Patre, consubstantialis Patri, æque potens ut Pater, creator cum Patre. Si enim omnia per Filium facta testatur diuina euangeliorum vox, & sine ipso factum est nihil, quod factum est: & simul non diuinitatem a Patre creauit: siquidem vna est diuinitas, & sententia vna Patris & Filii & Spiritus sancti, nunquam separato Patre a Filio, neque Filio a Patre. Intelligendum ergo est, o philosopho, quod Pater & Filius secundum substantiam deitatis vnum sunt, sicut & in euangelio ipse Filius clamat: Ego & Pater vnum sumus; cui dicebat: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.

Contradictio philosophi.

Iam etiam in prioribus inter-rogationibus dicebamus Deum non habere hominis effigiem. quam ergo significationem habet hæc oratio: Ad imaginem & similitudinem nostram? dicite nobis. non enim paruum nobis hic sermo exhibet difficultatem: interim hoc dicendum est.

Responsio sanctæ Synodi per eundem episcopum Osum civitatis Cordubæ.

Illud, ad imaginem, o philo- sophe, non ad corporum consti- tutionem, sed ad mentem rela- tum & expressum esse docet ser- mo veritatis. Audi ergo & in- tellige. Deus cum sit natura bo-

... φωνή ... αὐτῆ ... εἰκόνα ... ἀκούει ... ἀγαθὸς ...

nus , intelligenti hominis sub-
stantiæ inculpfit illud, ad imagi-
nem & similitudinem, vt boni-
tatem, simplicitatem, sanctita-
tem, puritatem, candorem, pro-
bitatem, felicitatem, & his simi-
lia: vt quæ Deus est per naturam,
eadem per ipsius gratiam habe-
re posset ab ipso creatus homo,
hoc est, ipsius hominis mens. Et
vt pictores periti similitudines
imaginum in tabulis non ex vno
semper colore, sed ex variis per-
petuo depingunt: sic Deus homi-
ni etiam quem creauit, in ani-
mæ intelligentis conditorio, hoc
est in mente, concessit vt per vir-
tutes haberet illud, vt ad imagi-
nem & similitudinem suam fin-
geretur: cum in homine abunde
conspiciatur imago per prædi-
ctas illas res diuinas, quas Deus
in ipso reposit, dicens: *Facia-
mus hominem ad imaginem & si-
militudinem nostram.*

Contradictio philosophi.

CAPVT XVII.

DIFFERANTVR ista hoc
præfenti tempore: Illud po-
tius querendum est, de eo scili-
cet, per quod Deus hominem fecit,
& omnia quæ videntur &
quæ non videntur. Non enim
mihi videntur recte se habere
quæ dixistis, quod vnum pariter
fuerit semper Filius cum Patre
in idipsum, & quod Filius semper
fuerit Deus cum Patre. Ego
vero dicerem a Deo factum fuisse,
vt in creaturis ministrum age-
ret. Indigebat enim Deus mini-
stro ad hominis & mundi, opifi-
cium. Ideoque opifex Deus natu-
ras creatas effecturus, consti-
tuit sibi instrumentum per quod

νοεσθ̃ τῆ ἀνθρώπου οὐσία ἡ κατ' εἰ-
κόνα αὐτοῦ καὶ ὁμοίωσιν, οἷον τ' ἀγαθό-
τητα, τ' ἀπλότητα, τ' ἀγιότητα, τ' κα-
θαρότητα, τ' ἀφθονίαν, τ' χρυσότητα, τ'
μακαριότητα, καὶ τὰ πούτοις ὅμοια ἵνα
ἀπὸ θεοῦ ὁ θεὸς τῆ φύσεως, ταῦτα καὶ τ'
αὐτὸ χάριν ἔχων διωκηθῆ καὶ ὡς αὐτὸ
κλιθεὶς ἀνθρώπος, τὸν εἶναι τὸ νοερόν
αὐτοῦ. καὶ ὡσαύτως οἱ τῶν ζωγράφων ἰππ-
σημονες γραφόντες ἐν στανίσι τὰς ὁμοι-
ώσεως τῶν εἰκόνων, ἐκ διαφόρων καὶ ἐκ
ἑνὸς χρώματος τὰς εἰκόνας ἀπαρα-
λείπτως γραφοῦσιν· οὕτως δίδωκεν ὁ
θεὸς τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ὡς αὐτὸ κλι-
θέντι ἐν τῷ νοεσθῶντα μείω τ' ψυχῆς,
τὸν εἶναι τῷ ὡς, ἔχων διὰ τῶν δρεπῶν τὸ
κατ' εἰκόνα αὐτοῦ ὁμοίωσιν· τ' εἰκό-
νος ἀπαραλείπτου ἀριστοκρίτης ἐν τῷ
ἀνθρώπῳ διὰ τῶν περὶ ῥῆθιντων θεῶν
πεπραγμάτων, ὧν ἀνέδεικεν αὐτῷ ὁ
θεὸς, εἰπὼν· ποιήσω μὲν ἀνθρώπον κατ'
εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν.

Ἀντήρησις τῆ φιλοσόφου.

ΚΕΦΑΛ. ΙΖ'.

ΥΠΕΡΚΕΙΣΘΩ μοι ταῦτα
ἵνα τῆ παρόντος καιροῦ ἐκείνο
δὲ μᾶλλον ἐπὶ ῥωπτόν τε, δι' οὗ
ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἀνθρώπον, καὶ πάντα
τὰτε ὀφθαλμοῦ, τὰτε μὴ ὀφθαλμοῦ. οὐ
γὰρ μοι δοκεῖ εἶναι, ἀπὸ εἰρήκα-
τε, ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ὁ πατήρ καὶ ὁ υἱὸς
αἰδίως ἄμα, καὶ ὅτι θεὸς αἰεὶ συμπροϋ-
παρῶν τῷ πατρὶ ὁ υἱὸς. ἐγὼ δὲ φαί-
λω ὑποურῶν ἐν ποῖς κλίμασι γε-
γνησθαι αὐτὸν ὑπὸ τῆ θεοῦ· ἐδίπ-
τῳ ὁ θεὸς ὑποურῶν εἰς τίμ τῆ δι-
θρώπου καὶ τῆ κόσμου κατὰ σκευλίω. διὸ
μέλλων ὁ δημιουργὸς θεὸς κλέζει τὰς
κλίμας φύσεως, ὑπέσθησά τ' ἐαυτῷ ἐργα-
λείον,